

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto

zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petit-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagevolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Vabimo vse dobromisleče Gorenjce in Gorenjke, da se naroče na naš list, ki stane na leto 4 K, za pol leta pa 2 K. Somišljeniki, pridno agitirajte za list!

Ob razsulu ali v prerojenju?

Ce smo Avstrijci izgubili kako vojsko, sestavili smo takoj veliko vojno komisijo, ki je iskala in seveda tudi obsodila krivca. To je bil navadno poveljnik ali kak višji oficir v generalnem štabu.

V vrstah narodno-napredne stranke je danes prepričanje splošno, da je na slovenskem ozemlju evolucija napredne ideje, ki se je sistematično začela razvijati šele po ustanovitvi «Slovenskega Naroda» v Mariboru in ki se je gojila v leposlovju in časnikařtvu, dospela do važne, do odločilne točke, splošno je prepričanje, da ta borba ni bila zmagovita. V vodstvu narodno-napredne stranke je opazovati že več let dve duši, ki sta si nasprotni in ki se večkrat paralizirata druga z drugo, vedno pa ovirata smotreno delo. Vojno sodišče, ki se avtomatično sestane po vsakem neuspehu stranke, izreče vedno enako sodbo, vedno sta obsojena dva krivca. Vodstvo očita rodoljubom z dežele nedelavnost, in rodoljubi z dežele očitajo vodstvu nebrižnost in lenobo. In žalibog sta obe sodbi — bodimo odkritosrčni — večinoma utemeljeni.

Ko se je otvoril žirovski sokolski dom, je «Slovenski Narod» povdarjal, kaj more v oddaljeni gorski dolini doseči delavnost posameznih, če je vstrajna in dosledna. To je res, ali napačna je misel — in ta misel je mnogo škodovala — da je mogoče najbolj gorečim posameznikom doseči kaj stalnega za ideje stranke, brez organizacije po

celi deželi, brez smotrene stalne iniciative iz središča, brez stalnega, neumornega bodrenja, kontroliranja, navduševanja, podpiranja od strani osrednjega vodstva.

Kakor povsod, se je gojila tudi pri nas napredna misel ne le v časnikařtvu, ampak tudi v leposlovju. Tudi leposlovje stoji danes na važnem, odločilnem razpotju. Nismo poklicani in tudi ni naš namen, izreči o tem kako kritiko, ali vendar izjavljamo, da nam ne ugaja struja, v kateri se giblje danes «Ljubljanski Zvon». Želeli bi mnogo manj modernizma in mnogo več zdrave, tečne, domače hrane, četudi spominja na nekdanjo romantiko. Nekoliko več veselja do življenja in nekoliko manj blaziranosti.

Vzrokov za neuspehe napredne stranke je več. V prvi vrsti naravni zakon, vsled katerega se izrabi vsaka stranka, ki je na krmilu; nadalje napaka, da vodstvo ni imelo čuta za znamenja na nebu, ki so kazala prihodnji razvoj evropske družbe; nesrečna zveza z Nemci, ki pravzaprav ni bila zveza; premalo smisla za vpoštevanje različnih mnenj v stranki in vsled tega cvetoče uskoštvo — in še več drugih vzrokov. Vendar ne mislimo o tem danes obširneje pisati. Ker se bo v kratkem napravil nov poizkus reorganizirati stranko, dovesti jej novih moči in provzročiti prerojenje stranke, usojamo si omeniti, na kak način se nam zdi to prerojenje mogoče.

Glede stranke same se trdi od ene strani, da je v razsulu, od druge zopet, da je v prerojenju. Zadnje se hoče dokazovati z razmerami v Ljubljani. Ta argument za nas ni dokazilen. Ravno zadnji dogodki v Ljubljani, vsled katerih se ni mogel dati učiteljstvu en deželnozbornski mandat, slučaj, da je posameznik, ne po svojem duhu, ampak po samem kričanju teroriziral izvrševalni odbor in omajal glavni steber, mi pravimo, glavni steber stranke, ne kaže znakov smotrenega, energičnega vodstva in ne kaže prerojenja.

Zaradi tega je naše prepričanje, da je vsako prerojenje v stranki nemogoče, dokler se ne vzame beseda takim čudakom, ki menijo, da stranka lahko obstoji tudi brez učiteljstva. Taki originali nas spominjajo na tisto dijaško društvo, ki je imelo tri člane. Vsi trije so bili odborniki in društvo obenem.

«Napredno stranko se sploh ne more ubiti!» Kdor govori tako, temu se pripeti nekaj quid pro quo. V vsakem narodu, ki ima v sebi še nekaj življenske sile, je ideja naprednosti neizbrisna in bo izkušala priti na površje. Če se to ne posreči v eni obliki, izkušala bo to doseči v drugi obliki. To pa ne velja za stranko in posebno ne za našo napredno stranko. Ideje so nesmrtni, nikdar pa ne stranke. In za našo napredno stranko ni prihodnosti, ni rešitve, če ostane vse pri starem.

Po zadnjih volitvah v deželni zbor, ko je napredna misel po naših mestih pokazala še nepričakovano življensko silo, smo trdili na tem mestu, da je v prvi vrsti potrebna organizacija stranke, ki ima svoje središče v Ljubljani, raztezati pa se mora po vsej deželi, v vsako faro, v vsako vas. In to je le mogoče s pomočjo našega učiteljstva. Saj ni potrebno, da učiteljstvo kot stanovska organizacija vstopi zopet formalno v strankino zvezo. Želeli bi to bilo. Zaradi tega bi bilo na mestu, da bi se bilo vodstvo stranke pri dopolnilni volitvi v Ljubljani oziralo na pomisleke učiteljstva, ki se je branilo postaviti učitelja-kandidata v splošnji kuriji. Nam se ti pomisleki učiteljstva ne zde nikakor brez stvarne podlage. Vendar to se ne da več popraviti.

Dolžnost vodstva stranke pa je, če resno namerava prerojenje stranke, iskati stika z učiteljstvom. Vodstvo stranke mora priti do prepričanja, da je brez sodelovanja učiteljstva vsaka orga-

PODLISTEK.

Lov na jelena.

Dragi Joško! Kakor sem izvedel, te je dogodnica v «Gorenjcu» od 24. decembra 1908, priobčena pod naslovom «Zajčji lov», silno razkačila. Tvoj tovariš, g. Dolgobrki, je pripovedoval, da si ti stvar vzela tako zelo k srcu, da jo popihaš morda že v kratkem v Ameriko. Ko si se na božični dan odpravil na gorenjski vlak, so ljudje že trdili, da greš preko luže, pozneje pa sem izvedel, da so bila taka domnevanja popolnoma opravičena, a da si premislil stvar med vožnjo ter že izstopil na Bohinjski Bistrici, koder si potem letil tja prinesenega mačka kar cele tri dni. Da pa ti, dragi Joško, nekoliko pomirila tvojo vročo kri, katero si na Silvestrov večer nadalje razgrevaj po različnih gostilnah in kavarnah, hočem ti povedati nastop in dogodek, ki se je pripetil brez tvoje navzočnosti in v kateri najdeš gotovo utešenje.

Dne 24. decembra, to je tisti dan, ko ti je ravno «Gorenjec» predhacival različne lovske sreče in nesreče, pridiral je lovec tebi dobro znanega lovskega najemanika k temu — ves v eni sapi — in prišel šele po daljšem odmoru toliko k sebi, da je mogel pojasniti svoj nenapovedani prihod. Sedaj

pa si, dragi Joško, predstavlja, kako je bil lovski najemanik presenečen, ko mu lovec naznani, da se je zatekel v njegov revir jelen in košuta. Lovski najemanik bogaboječa duša, seveda ni mogel napovedati že za božični dan lova, pač pa je na dan sv. Štefana alarmiral vso svojo posadko. Med tem pa je prišel lovec že v drugo povedati, da je videl jelena in košuto in da zival, ko je izprevidela, da je zašla v najnevarnejše lovišče, odkoder ne uteče več določeni ji usodi, stoji vedno na enem in tistem mestu in pričakuje usodepolnega trenutka.

Kakor rečeno, lov je bil določen na dan sv. Štefana. Ob devetih dopoldne si videl kerakati hrabro posadko proti lovišču. Lovci so bili oboroženi od glave do nog, nahrbtnjače pa so imeli napolnjene z jestvinami, da bi človek mislil: gospodje nesejo žita v malin. Med potjo se imeli navadno šaljive pogovore, toda ta dan so bili redkobesedni in resnih obrazov. Ob devetih so prišli na odločene «stane» in edina želja vsakega lovca je bila, ustreliti jelena. Krvoželjnost in poželenje po jelenu je bila nepopisljiva. Posebno strast je kazal g. Dolgobrki, ki se je celo odločil, spustiti se za jelenom v divji beg, če bi ga videl, da je vstrelil, a slabo zdel. Mož je res velikih krač, da vidi skoro preko vseh smrek in borovcev, toda te zmožnosti pa, da bi dohitel jelena, mu vendar ne moremo

pripisovati. Kmalu na to, ko so izpustili pse, je pričelo streljanje, pokalo je vse navzkriž tako, da bi človek mislil, da v sosednji župni cerkvi cerkveno žegnanje obhajajo, vendar ni stel celi plen več nego enega zajca. Obeni uri popoldne je bil odmer. Lovci so se sešli na določenem mestu ter pričeli obirati svoje nahrbtnjače. Tu si videl enega lomiti klobase, drugega obirati puranovo bedro, tretjega prazniti steklenico i. t. d. Ob dveh popoldne so zastavili iznova lov, toda ker se je g. Dolgobrki preveč zaljubil v puranovo bedro, je popolnoma pozabil kot poveljnik lovske posadke napraviti bojni načrt, po katerem naj bi se napravila zadnja gonja na jelena. Solnce je jelo zahajati in tako se se pričeli lovci pomikati iz svojih štantov domov. Ravno ob izhodu gozda, koder je bila že večina lovcev zbrana, prisopiha tem nasproti tovariš in ko ga drugi lovci vprašajo, če je kaj izgubil, ker gleda v tla, jim ta prav samozavestno odgovori: «Ali ne vidite popolnoma svežega jelenovega sledu?» Gospod Dolgobrki, ki je imel, če ne drugod, pa vsaj na Schichtovih lepkih priliko opazovati jelenovo nogo, smehljaše zavrnil trditve svojega tovarša, ki je pač že neshetokrat meril človeške podplate, jelenovih vendar še ne. Z g. Dolgobrkiem vred pa so petrdili tudi vsi ostali navzoči, da so označeni sledovi le kravje in ne jelenove stopinje.

nizacija na deželi nemogoča. Po tem stiku mora stremiti stranka z vsemi močmi in za vsako ceno. In zaradi tega v tej smeri nobene netaktnosti več.

Kdor kaj očita vedenju našega učiteljstva v preteklosti, tega bi opozorili na zadnji klerikalni dijaski shod v Gorici. Na tem shodu je poročal dr. Krek o kranjskih razmerah. Navajal je razne vspehe Slovenske Ljudske Stranke na gospodarskem in političnem polju, a ko je začel razgovor o našem učiteljstvu, udaril je na zelo elegično struno, češ, tu ni napredka za Slovensko Ljudsko Stranko, tu so razmere še zelo žalostne. Dr. Krek ima gotovo fin političen nos in že iz tega se vodstvo narodno-napredne stranke lahko prepriča, da je dal dr. Krek našemu učiteljstvu najboljšo izpričevalo, katerega naj vodstvo nikar ne ceni prenizko.

Značilno za razmere napredne stranke je, da nima svojega časnikarskega glasila. Pri shodih zaupnikov se je že preresetajalo vprašanje: ali je «Slov. Narod» glasilo napredne stranke. Že da je bila taka debata mogoča, napravi jako tragikomičen vtis. Še značilneje za naše razmere pa je, kako se je končala ta debata, namreč da «Slov. Narod» ni organ napredne stranke. In tako je slovenska narodno-napredna stranka, ki je bila skozi dve zasedanji odločilna v deželni odbor, in ki je tako mogočno vplivala na naše javno življenje, morda pod milim nebom na celem svetu edina politična stranka brez lastnega glasila. Ugovarja se, da je Narodna tiskarna delniško društvo in da list hoče varovati svojo samostojnost. Vendar je vobče priznано, da je «Slov. Narod» vedno služil napredni misli, včasih bolj, včasih manj srečno, včasih z večjimi, včasih z manjšimi vspehi. Da bi «Slov. Narod» zastopal koristi svojih delničarjev, tega nihče ne more trditi in mu nihče ni očital tudi v časih najhujših domačih bojov.

Vzrok za ta sklep, ki nikakor ni v korist napredni stranki, tiči po našem mnenju neke drugod, namreč v neki politični neodkritosrčnosti.

V vodstvu narodno-napredne stranke in v vodstvu Narodne tiskarne odločajo ene in tiste osebe. Razni shodi zaupnikov so sklepali že večkrat o reorganizaciji stranke, posebno o tem, kako postaviti stranko na širšo podlago — jo demokratizirati. Vsi ti sklepi so z malimi izjemami ostali na papirju. Če namreč vodstvu kak sklep zaupnikov ni bil po godu, se «Slovenski Narod», ki ni glasilo stranke, ampak samostojen dnevnik, zanj ni zavzemal, in pustil je, da je trava zrasla čez vse te lepe sklepe. In v tem oziru se nama dozdeva, da smo zapazili v vodstvu stranke dve duši. Ena, ki je imela — dobro voljo, in druga, ki je imela — moč. V tem oziru je potrebno temeljito saniranje. Brez enotne energije v izvrševanju storjenih sklepov, brez odkrite iskrenosti za stvar, je vsaka reorganizacija nemogoča.

Dragi Jožko! Kaj takega, da lovec zamenja stopinjo telice z jelenovo, presega vse meje in Ti si z ozirom na to lahko ponosen na tvoje male kozličke, ki si jih svojčas streljal po «Gorenjčevi» trditvi.

Kako rečeno, so šli lovci skoro suhi domov — vsaj jelena niso dobili, dasi je bil pri vozniku Jurju za ta dan naročen voz, ki bi bil na brzojavni poklic prišel po jelena ter ga pripeljal na domovje lovskega najemnika. Ta voz je bil že ves okinčan, dotični lovec, ki bi bil vstrelil jelena, pa bi bil dobil namesto lavorjevega venca takega iz smerečja. Ker kranjske godbe tudi gromi in treski ne zdramijo iz smrtnega spanja, so bili baje naročeni Bovčani, ki bi bili pri prevažanju jelena svirali. Zvečer pa bi se bila vršila velika veselica z zelo bogatimi sporedom. Skrbelo se je celo za izvanredno lepo razsvetljavo. Elektrarna je ukrenila vse najpotrebnejše predpriprave ter lovila Kokro že tri dni popreje v različne slamnike, rešeta in vreče, da bi je bila imela za vse slučaje dovolj v rezervi.

Toda, Jožko, kakor vedno tako je tudi takrat obveljal pregovor: «Človek obrača, Bog pa obrne.» Jelena niso vstrelili, celo videli ne in tako je vse napovedano slavje odpadlo.

Jožek! 15. t. m. je potekla doba za zajčji lov in tako se prej ne vidimo nego prihodnjo jesen, do tja pa poravnaj cevko tvoje puske in ostani mi zdrav!

In le rešitev tega vprašanja bi končno rešilo današnji spor med strankinimi pristasi: Ali je stranka ob razsulu ali v prerojenju.

O slovenskem vseučilišču.

Vesel moment je bil, ko sta zadnjič v seji deželnega zbora nastopili obe slovenski stranki so-glasno za ustanovitev slovenske visoke šole v Ljubljani. Pa je ta zahteva po slovenskem vseučilišču tudi krvavo opravičena in po danih razmerah neodložljiva.

Podé nas s slovenskim razpravnim in upravnim jezikom iz sodišč; zadnjič se je slovenski razpravni jezik preprečil tudi pri davčni komisiji v Ljubljani proti protestu slovenskih članov — po katerem zakonu in «ibungi», ne vemo, vemo pa, da proti vsakemu pravnemu čutu. «Si civis Romae, romano vivito more!» Pri političnih oblastih katexohen že sploh ne vživa slovenski jezik nobene veljave, kakor bijo moral imeti v smislu veljavnih in redno proglašanih osnovnih zakonov, veljavnih za vse kronovine širne Avstrije enako. Povsod na Slovenskem smo sinovi rodne zemlje zapostavljeni in neuvaževani, vrivajo nam nemške kurzovce, od-rivajo pa domačine. Sedaj pa pridi Ti, slovenske matere sin, do belega kruha, če moreš! Vse visoke službe so zasedene po aristokratskih Nemcih in nemčurjih, ki vlečejo mastne plače, Slovenec-trpin pa tlačani, dokler se ne zgrudiš izdelan in izmučen v rodno zemljo. Narodni nasprotniki pa žanjejo sad slovenskega delavca. Koliko jih je že slo izdelanih ob borni plači, dočim so se drugi mastili in vživali časti ter imeli oblasti nad nami!

Kaj je temu krivo?

Slovenec, če hoče doseči višjo izomiko, mora na visoko šolo dunajsko, kjer so «Knafljeve stipendije», katere pa upravljajo po smrti blagopokojnega dr. Crobatha nemškozagrizeni upravitelji, in o katerih odloča še bolj nemško-nacionalno zagrizeni rektorat. Gradec, o tem pa rajši ne govorimo, kar se tiče podpor slovenskim dijakom, drugod jih pa sploh ni za nas!

«Colnarja v tem malem čolniču,
poprime vprav divja «bolest».

Že pred leti je sklenil naš deželni zbor ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani in tudi mestna občina ljubljanska se je s hvalevredno vnemo pridružila tej akciji — obadva zastopa tudi materijelno.

Kakor navadno, se imamo zahvaliti «sreči krivi», da nas niso hoteli slišati, ker nas ravno slišati niso marali. Pomanjkanje učnih pripomočkov, učnih moči i. t. d. — vse to so bili izgovori, toda prazni in jalovi, **nevredni kulturne države**. Koliko slovenskih imenitnih talentov je šlo vsled stradanja na Dunaju in Gradcu v nič, dočim sede nemški dijaki pri polno obloženi mizi, imajo Štampflove nemške in pa tudi Knafljeve slovenske stipendije. Koliko narodovega bogastva je šlo tukaj brezplodnega in tudi uničenega?

Že pred leti so se uvedli tehtni razlogi za ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani, kjer bi bilo za izdatne dijasko podpore vse drugače skrbljivo, nego v tujih mestih. In učnih moči pre-skrbeti, budalost je, če se zanika ta mogočnost. Kdo pa je dal nemškim univerzam učenjake kakor: Kopitar, Čizman, Kranjc, Stefan Subic, Klemenčič, Miklošič, Murko, Štrekelj i. t. d., če ne slovenski trpin. Pojte, mo!

Če pa pred leti niste hoteli takih stvarnih razlogov vpoštevati, jih morate pa danes, ko so se v zadnjih vseučiliščnih pretepnih letih stvari pre-drugačile tako korenito, da slovenskemu dijaku sploh ni več obstanka na Dunaju in v Gradcu, v Prago, Krakov ali Lvov pa more le iti, ki ima kaj pod palcem.

Na Dunaju in v Gradcu nemški buršaki pre-tpajo slovenske dijake v avli, po cestah, gostilnah in kavarnah in na Dunaju so jih poskusili celo izstradati na «mensi» — deloma z odkrito, deloma z neodkrito pomočjo rektorata! In pa ta Exnerjeva agitacija za «šulferajn» in «zidmarko».

Odkod naj pa dobivamo slovenskih uradnikov in profesorjev, če nimamo predpogojev za izobrazbo. Na Dunaj in v Gradec se že skoro nihče ne bo upal več, dasi so tam edino podpore za dijasko existenco. Pa, ali se nama hoče zapreti vrata do take višje izobrazbe, ko smo vendar enakopravni državljani! Upajmo, da to ni najvišja volja, dejanske razmere pa so take!

Kako naj se pa slovenski srednješolec izobrazuje, če ima nemško-nacionalnega profesorja, ne-ukega slovenskega jezika; kako naj naš kmet išče pravico, če stoji pred slovenščine nezmožnim uradnikom!

In kar je glavno, nemški uradniki nam niso prijazni. Germanizacija na vseh koncih in krajih, da si eksistira člen XIX. osnovnih zakonov. Z nad-močjo nemškega uradništva pa pada moč slovenskih uradnikov.

Dajte nam naše vseučilišče, ker imamo pravo do slovenskih uradnikov in profesorjev, Nemci pa ostanite tam, kjer ste doma!

Skratka: Slovensko vseučilišče v Ljubljani se mora ustanoviti, ker ima slovenski narod do takega učnega zavoda zakonito zajamčeno pravico!

Gospodarski del. ≡

Razdelitev sena po znižanih cenah.

(Dopis iz kmečkih krogov.)

S kakim veseljem je sprejel naš kmetovalec letošnjo leto vest, da je dala c. kr. osrednja državna vlada na Dunaju na razpolago c. kr. deželni vladi pol milijona kron, da se nakupi krme izven dežele, ker je na Kranjskem letina z ozirom na seno bila skrajno slaba in pomanjkljiva.

Vesel je bil naš kmet! Resnično vesel! Takoj je ustavil pobiranje in razprodajo živine, v svesti si, da ima velikansko gospodarsko škodo, ako ne priredi čez zimo kolikor mogoče največ glav živine.

Zanašal se je na ceno seno, na podporo! A britka prevara! Prišlo je v kmeta prepričanje bolj kot kdaj poprej, da možje pri zelenih mizah za kmeta nimajo srca, nimajo usmiljenja, nimajo so-čutja.

Ponekod spraznili so že vse krmske zaloge, slama, seno, detelja i. t. d., vse je pošlo, kmetje pa še niso prejeli sena prve razdelitve, katera se je vršila dne 17. avgusta 1908.

To je polževa hitrost! Toda koga zadene krivda na tem? Odgovornost za to ima vlada in naši klerikalci. Ob času suše in delitve dobrikali in prilizovali so se drug drugemu, drug drugemu so peli slavospeve ter uganjali neumno politiko na škodo kranjskemu kmetu, češ: mi smo gospodarji, z liberalci pa v kot. Žalostno, da se vsak «špas», ki si ga privoščijo gospoda doli v Ljubljani mora trpeti kmet. Koliko časa bode še to trajalo?

Neumljivo se nam zdi, premišljujoč to vprašanje, zakaj so naši svobodnjaki prenašali klerikalne in vladne batine s tako ušano potrpežljivostjo in pohlevnostjo. Ni bilo prav to. Edino moško in dostojno bi bilo stopiti pred ljudstvo in razkričati one tajne kupčije, za katere so mešetarili klerikalci in vlada. Zato pa tudi nanje pada sum, da niso prav ravnali, da nimajo čiste vesti.

Ali naj zato hudič vzame vse slovensko ljudstvo, če se zljubi v beli Ljubljani mešati «proketo godljo» klerikalizma, liberalizma in radikalizma in za nameček še nemčurstva «ocvirke», če tako dobro kaže! (Opomba ured.: krivci zavlečevanja so dobro znani.)

Toda bodimo resni! Kakor že rečeno, krmske zaloge letošnjega pridelka so pošle, a sena pa v marsikatero občino še ni prišlo niti bilke. Godi se to posebno onim občinam, katere nimajo naprednejše župane. Deželna vlada je namreč podelila dobavo krmil največ Gospodarski zvezi v Ljubljani. Tam pa danes kolnejo in stokajo, da je bil nesrečen oni trenotek, ko so dobili celo dobavo v roke. Mislili so, da pojde cela akcija lahko, kakor bi bilo s lojem namazano. A imajo skrbi, težave in dela, kateremu niso kos. Vsled tega prihaja seno na Kranjsko tako počasi, kakor če zapiše zdravnik na recept: vsake tri ure eno žlico.

Ljudstvo je postalo vznemirjeno, nervozno. V Ljubljano prihajajo deputacije k deželni vladi, Gospodarski zvezi ali Zvezi zadrug. Tam jih preganjejo in pošiljajo, kakor Krista o svojem času, od Ane do Kajfe in od tod k Pilatu. Pa, povsod si roke umijejo v znamenju nedolžnosti!

Kakor čujemo, se je pričelo že ponekod ljudstvo gibati. Tako n. pr. so sklicali v glasen protest shode v Zagorju na Krasu, Cerkljah, od koder so odposlali ostre resolucije deželni vladi v Ljubljano, naj takoj razdeli vse seno med potrebno prebivalstvo.

Kakor čujemo, je na razpolago še vedno okrog 300.000 K, katere se imajo razdeliti.

Najbolje je, naj ljudstvo sklicuje shode ter odločno protestira proti tako počasni, birokratični, kancljski razdelitvi.

Da bi se le enkrat nekoliko bolj posvetilo pri našem ljudstvu, da dobi nekoliko odločnega duha in smisla, takrat bode boljše!

Švaro je danes še vedno deželni predsednik na Kranjskem!

Kranjski deželni zbor.

V petek popoldne je prišel na dnevni red nujni predlog dr. Šustersiča, da se podvoji število zastopnikov dežele v deželnem šolskem svetu. Začetkom svojega utemeljevanja govori dr. Šustersič obširno o imenovanju tretjega deželnega šolskega svetnika, ki je dalo neposredni povod predloga. Prišli bi pa s tem predlogom, tudi če se ne bilo izvršilo to imenovanje.

Deželni predsednik polemizira z drjem. Šustersičem; za imenovanje novega deželnega šolskega nadzornika po zakonu ni bilo treba vprašati šolskega sveta; imenovanje je bilo potrebno, ker se delo šolskih nadzornikov neprenehoma množi.

Poslanec Gangl predlaga dodatek:

«1. Izpremeni naj se § 21. dež. zak. z dne 9. marca 1879, dež. zak. št. 13. v tem zmislu, da voli svoje zastopnike učiteljstvo samo.

2. Izpremeni naj se točka 6 istega zakona v tem zmislu, da ima v deželnem šolskem svetu ljudskošolsko učiteljstvo dva zastopnika, srednješolsko pa enega.»

Poslanec Jarc predlaga resolucijo:

«Deželni zbor se pridruži protestu deželnega odbora proti imenovanju tretjega deželnega šolskega nadzornika, ker to imenovanje ni utemeljeno v obstoječih potrebah in kruto žali večino kranjskega prebivalstva.»

Poslanec dr. Triller izjavlja, da bodo narodnapredni poslanci glasovali za predlog Šustersičev in za Jarčovo resolucijo.

Poslanec baron Schwegel pravi, da hočejo veleposestniki sodelovati za mir v deželi in bodo glasovali za predlog.

Poslanec dr. Krek polemizira z deželnim predsednikom. To dela v zaključni besedi tudi dr. Šustersič. Za nujnost so glasovale vse stranke. Predlog z dodatki je bil oddan šolskemu odseku, v katerega so izvoljeni Barbo, Gangl, Zabret, Lavrenčič, dr. Lampe, dr. Pegan, Jarc, dr. Triller Ravnikar in dr. Eger.

Na to se čita interpelacija zaradi odstranitve svetnika Einspielerja od vodstva ljubljanskega okrajnega sodišča.

Glavar zaključil sejo ob 7. zvečer.

Sobotno sejo otvori glavar 10 minut po pol 11. Galerije se slabše obiskane kakor prvi dan. Po predsedstvenih naznanilih dobi besedo

poslanec dr. Lampe za utemeljitev nujnosti za svoj predlog o pokritju deželnega primanjkljaja. Proračun deželnega zaklada izkazuje 860.000 kron primanjkljaja. Deželni odbor ni segel po skrajnem sredstvu, da bi predlagal zvišanje deželnih doklad. Dežele same niso od vlade dovolj energično zahtevale saniranja. Država je dolžna pomagati. Predlaga:

«1. Da deželni zbor nujno pritrdi začasnemu pobiranju deželnih priklad;

2. Da sklene sledečo resolucijo: Deželni zbor vojvodine Kranjske, uvažujoč, da je deželi iz lastnih moči nemogoče nositi bremena za naraščajoče deželne potrebe, nujno poziva državno vladu, da z izdatno podporo takoj priskoči na pomoč vojvodini Kranjski, da ji omogoči saniranje njenega finančnega položaja.»

Dr. Tavčar izjavlja, da bodo naprednjaki razvili politično debato, kadar pride proračunska zadeva iz odseka pred zbornico. Pojasnjuje včerajšnji nastop liberalcev proti deželnemu predsedniku. Ta je odgovoren za vladni sistem v deželi. Pri uradih se prezirajo Slovenci. Dne 20. septembra je imel neizkušen lajtnant pravico streljati na nedolžne Slovence. O tem se bo moralo govoriti. Zaradi tega je napredna stranka sklenila, bagatelizirati deželnega predsednika, noče pa osebno žaliti barona Schwarza.

Deželni predsednik izjavlja, da zavrača napade na vojaštvo in vladu.

Volijo se v finančni odsek: Krek, Lenarčič, Lampe, Kobi, Pogačnik, Zitnik, Povše, Tavčar, Margheri, Barbo.

Dr. Šustersič utemeljuje nujni predlog, naj se najame 10 milijonov kron deželnega posojila; finančni odsek naj v 3 dneh poda poročilo. O predlogu, bolje rečeno o željah volilcev so govorili Drobnič, Ravnikar, Lavrenčič, Gangl, Matjašič, Jaklič, Piber, Kobi, Košak, Hladnik, Zitnik, Bartol, Dimnik, Demšar.

Predlog je bil soglasno sprejet.

Poslanec Mandelj poroča o nujnem predlogu glede na ustanovitev deželne banke. Delokrog te banke naj bi obsegal poleg poslov v hipotekarnih, melioracijskih in železniških posojilih tudi posle v lombardu, v giro- in kontokorentu, v sprejemanju hranilnih vlog, sprejemanju in upravljanju depositov; v eskomptu in reeskomptu naj bi bil večalimanj izločen osebni kredit. Eskompt «warrant» bi tudi kazalo pritegniti v delokrog, eventualno tudi pravica ustanavljanja javnih skladišč, kakor jih določa zakon z dne 28. aprila 1889. Izločeno naj bi bilo iz delokroga deželne banke: Vsaka blagovna trgovina, akcept menic, bianco-kredit in terminska kupčija s kurzu podvrženimi papirji.

Poslanec Lenarčič se veseli, da se zavzemajo zdaj tudi klerikalci za banko. Včasih so hrumeli proti bankam, zlasti dr. Krek jih je v nekem govoru vehementno napadal.

Poslanec dr. Krek odgovarja, da je nastopal le proti gotovim bankam, ne pa proti bankam sploh.

Nujnost se soglasno sprejme. Predlog se odkaze odseku za deželna podjetja, v katerem so: Baron Schwegel, Knez, Dular, Lavrenčič, Mandelj, dr. Zajc, Bartol, dr. Krek, baron Apfaltrern in dr. Triller.

Poslanec dr. Zajc poroča o nujnem predlogu za izpremembo lovskega zakona, ki gre za tem, da se odpravi varstvo zajcev.

Poslanec Kobi je za predlog.

Poslanec grof Margheri bo glasoval za nujnost, pa si pridržuje glasovanje o meritumu. Lov je za narodno-gospodarskega stališča važen faktor.

Po zaključnem govoru dr. Zajca se sprejme nujnost soglasno. Predlog se odkaze upravnemu odseku; vanj se volijo Scholmaier, Lenarčič, Povše, Jarc, Jaklič, Dimnik, Košak, Piber, Lichtenberg, dr. Oražen.

Dr. Pegan poroča v nujnem predlogu, tičočem se izpremembe občinskega volilnega reda. Volilno pravico v občini naj dobi vsakdo, kdor plačuje indirektno davke.

Dr. Triller kritizira politično kupčijo s častnimi člani.

Nujnost se sprejme soglasno. Predlog je odkazan ustavnemu odseku in so vanj izvoljeni baron Schwegel, Gangl, Drobnič, dr. Pegan, Matjašič, Jarc, Ravnikar, dr. Triller, dr. Eger.

Poslanec Zitnik utemeljuje nujni predlog o izpremembi cestnega zakona.

Poslanec Mandelj poroča o nujnem predlogu o deželnem zavarovalnem uradu.

Poslanec dr. Šustersič utemeljuje nujni predlog o reorganizaciji deželnih uradov.

Poslanec Jaklič priporoča nujnost predloga o deželnem zavodu za pospeševanje obrti in o deželnem obrtnem redu.

Poslanec Turk pravi, da je tudi on obrtnik in da je on za to.

Nujnost je sprejeta; vsi predlogi so odkazani odsekom.

Poslanca Trillerja nujni predlog o uravnavi učiteljskih plač, o posojilu Ljubljane v znesku 2.450.000 kron in o davčni prostostih novih hiš ter Ganglov predlog, da se svetniku Kalteneggerju odvzame šolski referat in da se deželni šolski nadzornik Belar premesti v drugo deželo se brez razprave izroča odsekom.

Poslanec Jarc utemeljuje nujni predlog o ustanovitvi slovenskega vseučilišča v Ljubljani in protest proti italijanskemu vseučilišču v Trstu. Nemški poslanci zapuste dvorano.

Nujnost je sprejeta in predlog odkazan odseku.

V četrtek je imel kranjski deželni zbor zopet sejo.

Po otvoritvi ob 1/2. dopoldne se deželni glavar Šuklje spominja rajnega deželnega poslanca Lavrenčiča. Poslanci poslušajo stoječ.

Prečita se zapisnik zadnje seje.

Vložen je:

Nujni predlog poslanca grofa Barbota o častni nagradi bivšemu deželnemu glavarju Otonu pl. Deteli v znesku 4000 K;

Nujni predlog poslanca Cirila Pirca zaradi oddajanje krme;

Nujni predlog klerikalnih poslancev o deželnem prispevku za nujne cestne zgradbe;

Interpelacija poslanca dr. Oražna zaradi nekaterih konfiskacij;

Prošnja deželne vlade, da se izvrše v tem zasedanju volitve v osebno dohodninsko komisijo.

Deželni odbornik Jarc poroča o predlogu šolskega odseka, tičočem se sestave deželnega šolskega sveta. Predlagani načrt se glasi:

«Deželni šolski svet obstoji: iz deželnega načelnika ali od njega določenega namestnika kot predsednika; iz štirih zastopnikov dežele, ki jih določi deželni odbor; iz enega poročevalca za upravne in gospodarske šolske zadeve; iz deželnih šolskih nadzornikov; iz dveh katoliških duhovnikov; iz dveh udov učiteljskega stanu; iz enega odposlanca občinskega sveta ljubljanskega.»

Posl. Jarc je predložil resolucije, katerih prva protestira proti imenovanju profesorja Belarja za deželnega šolskega nadzornika, druga zahteva da se odda Kalteneggerjev referat Slovincu, tretja nalaga deželnemu odboru, da izdela do prihodnjega zasedanja načrt o izpremembi šolskega zakona; s četrto se zahteva izprememba realčnega zakona.

Poslanec dekan Lavrenčič je mnogo govoril o izpremembi šolskega zakona.

Poslanec grof Barbo se strinja z odsekovim predlogom, želi pa, da bi se volili zastopniki dežele za šolski svet v deželnem zboru, ne pa v deželnem odboru in sicer po kurijah.

Poslanec dr. Triller izjavlja, da bodo naprednjaki glasovali za predlog in za resolucije. Zahteva izpremembo, da bi Ljubljana dobila dva zastopnika v deželnem šolskem svetu, ker nosi 40 odstotkov vseh šolskih stroškov v deželi.

Poslanec Gangl zahteva, naj dobi ljudskošolsko učiteljstvo dva, srednješolsko pa enega zastopnika v deželnem šolskem svetu in naj si dobijo učitelji sami svoje zastopnike.

Deželni predsednik polemizira z nekaterimi govorniki.

Poslanec dr. Eger zagovarja imenovanje tretjega šolskega nadzornika.

Poslanec dr. Pegan zavrača Barbotov predlog in odgovarja drju. Egerju.

Poslanec dr. Lampe govori v enakem zmislu.

Poslanec grof Barbo zagovarja svoj predlog, češ, da je njegova politika odkrita.

Poslanec dr. Šustersič zavrača Barbotov predlog, češ, da bi s tem dokaj veleposestniki nov privilegij, česar klerikalci kot stranka ne morejo dovoliti. Dalje polemizira z drjem. Trillerjem; denar donasa v Ljubljano kmetško ljudstvo. Od državnega doneska za šolstvo dobi Ljubljana največ.

Poročevalec Jarc priporoča še protest proti Axmannovemu predlogu v dunajskem deželnem zboru (da bi bila nemščina edini učni jezik na Nizjem Avstrijskem).

Pri glasovanju se sprejme načrt in resolucije odseka, vsi drugi izpreminjevalni predlogi se pa odklonijo.

Pri razpravi o slovenskem vseučilišču izjavlja poslanec baron Schwegel, da se strinja z ustanovitvijo vseučilišča v Ljubljani, ne pa s tem, da bi bil učni jezik na univerzi izključno slovenski.

Poslanec Planta n zagovarja, da se ustanovi vseučilišče v Ljubljani za slovenska predavanja.

Med poslancem dr. Egerjem in dr. Krekom se vname ostra polemika, ker je Eger bagateliziral slovensko literaturo in znanost.

Poročevalec Jarc priporoča predlog odseka, protest proti ustanovitvi italijanske univerze v Trstu in protest proti rektorjema dunajskega in graskega vseučilišča.

Pri glasovanju se sprejme soglasno predlog za ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani, protestni predlogi se sprejmejo z glasovi klerikalnih in naprednih v odsotnosti nemških poslancev.

Deželni odbornik Jaklič poroča o izpremembah cestnega zakona, ki se po kratki debati sprejmejo.

Zgodovinski in sloystveni pregled za prih. teden.

17. januarja. — 1600. * Dramatik don Pedro Calderon. — 1706. * Benjamin Franklin. — 1793. Francoskega kralja Ludovika XVI. obsodijo na smrt. — 1860. * Ruski pisatelj A. P. Čehov.

18. januarja. — 1400. Kutenberški edikt kralja Vencela VI.; mnogo dijakov in učiteljev se izseli iz Prage v Lipsko. — 1772. Revolucija v Kodanju. — 1829. * Sebastijan Lepič v Gozdu pri Trziču.

19. januarja. — 1736. * Izumitelj parostroja James Watt. — 1789. Ustanovitev filozofije pozitivizma Comate. — 1864. Začetek daneke vojne, avstrijsko-pruski vojniki grede v Slezvig. — 1868. † Škof Friderik Baraga v Marquette (Severna Amerika).

20. januarja. — 1782. * Nadvojvoda Ivan.

21. januarja. — 1793. Ludovika XVI. obglavijo v Parizu. — 1834. * Dr. Jože Vošnjak. — 1868. † Pisatelj Ignacij Holcappfel v Ribnici.

22. januarja. — 1522. Ludovik II., kralj ogrski in češki se poroči z Marijo, vnukinjo cesarja Makska I. — 1561. * Angleški filozof Bacon Vernlamski. — 1788. * Angleški pesnik lord Byron. — 1811. * Škof dr. Janez Pogačar v Vrbi.

23. januarja. — 1487. Kralj Matjaž Korvin se polasti Dunaja.

Godovi prihodnjega tedna:

17. Deša, Ratislav; 18. Sv. Petra stol, Vera; 19. Marij, Boleslava, Branislav; 20. Fabjan in Boštjan, Tihoslava; 21. Neža, Grimislava, Viševit, Jarislava; 22. Vincencij, Dikoslava, Slavomir; 23. Zaroka Dev. Marije, Vratislav.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

17. v Železnikih in v Cerkljah; 20. v Kamniku in Dovjem.

Dopisi.

Novice iz Cerkljan.

— Javni ljudski shod, katerega je priredila gorenjska kmečka stranka zadnjo nedeljo, t. j. 10. januarja z dnevnim redom: 1. Imenovanje tretjega deželnega šolskega nadzornika za Kranjsko; 2. Senska pomožna akcija in kmet; se je zopet prav dobro obnesel. Da je dosegel svoj namen, priča 285 udeležencev.

— Kmečka stranka je tako brez posebnega upitja pokazala, da v eminento narodnih vprašanjih, ki se tičejo časti celega Slovenstva tudi zna povzdigniti svoj glas, poleg narodnih krivic pa je demonstrirala tudi proti strogo kmečko-stanovskemu zapostavljanju od strani mačehovske vlade.

— Krivice, ki se gode vsled najzanimnejše počasnosti in pristranosti deželne vlade v Ljubljani glede razdelitve sena so take, da bi se morale dvigniti vse občine po Kranjskem ter izreči vladi nezaupanje. Če bi kmet čakal na seno po nižani ceni, bi že pred božičem ne bilo nikakega repa več v hlevih kranjskih živinorejcev. Taka počasnost kriči do neba!

— Zato so se pa na javnem shodu sprejele soglasno naslednje resolucije:

1. Na javnem shodu gorenjske kmečke stranke odločno protestirajo proti tako počasni razdelitvi krmil po tako imenovani pomožni akciji. Zahtevajo, da se takoj vrši druga seja v ta namen, da se krmila popolnoma razdele, in sicer vsem naročnikom, bodisi po kmečki posojilnici in hranilnici, bodisi po hranilnici in posojilnici. Ta resolucija se je takoj drugi dan odposlala c. kr. deželni vladi v Ljubljano v vednost in nadaljno ravnanje.

2. Na javnem ljudskem shodu gorenjske kmečke stranke izražajo skrajno nevoljo proti nepotrebemu imenovanju tretjega deželnega šolskega nadzornika Belarja, ter zahtevajo, da se protipostavno imenovanje takoj preklicuje. Resolucija se je odposlala osrednji vladi na Dunaj, v roke ministrskemu predsedniku ekselenci Bie nerthu.

— Kratka slika shoda je bila ta-le: Po običajnem pozdravu otvori shod odbornik gorenjske kmečke stranke. Ker mora biti vsakemu zborovanju na čelu predsednik, se izvoli na to častno mesto posestnik Tomaž Zupin, kateri je shod vodil v splošno zadovoljnost. Po utemeljevanju predloženih resolucij pravi Jenko: Ako se zdi potrebno tovarniškemu delavstvu, da prireja shode, da se združuje, potrebno je to tembolj kmetu, kjer se navduši, navzame ognja za one namene in cilje, katere mora zasledovati in zastopati stanovsko organiziran kmet. Vsak stan ima svoje potrebe, svoje želje, katerih izpolnitev si mora sam izvojevati. Tako tudi kmet! Naj le nikar ne pričakuje doma pri toplo zakurjeni peči s pipo tobaka v ustih, da pojde za njegove stanovske bolečine kdo drugi zanj po kostanj v ogenj, čeprav se včasih kaže „agrarca“.

— Kaj je agrarec? Beseda je tujka, pride od latinskega ager = polje. Ker so nastale na Češkem, v nemških delih Avstrije politične stranke, katere so zastopale koristi poljedelcev, so si nadele ime agrarne stranke. Pripomniti pa moramo, da to ime kranjskim razmeram ni prikladno. Razložek je v tem, da je najpremožnejši kmet na Kranjskem proti tujemu agrarcu pravi „berač“. Ker se naše kmečke razmere s tujimi po obsegu kmetije ali številu živine ne dajo primerjati, je najpametneje da ostanemo kmetje in stranka, ki zastopa naše koristi, kmečka stranka.

Loške novice.

— Cenjeni čitatelji «Gorenjca» vedo že iz zadnje številke tega lista, da smo po dolgem presledku zopet začeli pisati «Loške novice». Vemo, da bodo nekateri radi čitali naše novice, vemo pa tudi, da nekaterim ne bodo ugajale. Umevno je, da vsem ne bomo nikoli ustregli. Sicer na to se ne bomo ozirali. Onim, ki se jezijo nad nami in se jim prenežni živci razburijo že, ako le vidijo napis «Loške novice» jim dobrohotno svetujemo, naj jih nikari ne čitajo. Za njih bo to najbolj prav, bodo vsaj zdravi ostali! Mi, ki laglje kaj prenašamo, pa pravimo, da to tudi ni prav, da bi se iz Loke nikoli ničesar v javnosti ne izvedlo. Morda bi po svetu še kdo mislil, da se za nič ne brigamo, ali da smo Ločani za javnost sploh vsi martvi. Ne boš! Mi ne maramo živeti v temi, temveč hočemo posvetiti povsod in iztrebiti, kar je gnjilega. Pa brez zamere, ako smo se pri tem preveč zadržali!

— Zabavni večer članov «Narodne čitalnice» se je vršil preteklo nedeljo ob 8. uri v društvenih prostorih. Vzlic temu, da se ni za ta večer delala čisto nobena reklama, ampak le z okrožnico povabilo člane k zabavi in vzlic temu, da so se, kakor vselej, ko je čitalnica hotela kaj prirediti, tudi tokrat od gotovih oseb s prav neumno nagajivostjo in otročjim smesjenjem delale razne ovire, došlo je v čitalnico še prilično lepo število članov s svojimi rodbinami in pa nekaj prijateljev društva. Poleg druge zabave igralo se je na klavirju in pelo. Tudi se je razvil ples, ki je trajal preko polnoči. — Z veseljem pozdravljamo lepo namero čitalniškega odbora, da hoče svojim članom nuditi ne samo duševne hrame, nego tudi poštene zabave. Samo željeti je od strani članov, da ta odborova prizadevanja podpirajo v večji meri.

— Odbor «Sokola» doslej ni imel primerne prostora, kjer bi se vršile njegove seje in druga razna posvetovanja. Zato je te dni bil stopil v dogovor s čitalniškim odborom. V skupni seji se je sklenila tozadevna pogodba, veljavna za čas 3 let, po kateri je čitalniški odbor proti odškodnini odstopil «Sokolovemu» odboru svoje lokale v navedeno svrhu in pa tudi dvorano in oder. Izvršujočim članom «Sokola» se je vrhutega dovolil brezplačen vstop v čitalnico. Ravnotako manj premožnim podpornim članom, ki se za to prijavijo in jih «Sokolov» odbor priporoča. Tako bo vsaj omogočeno raznim ukazelnim članom «Sokola», ki jim ne dopuščajo sredstva, da bi bili včlanjeni pri obeh društvih, da v čitalnici brezplačno čitajo časopise in knjige in si s tem razširijo duševno obzorje.

— Vsakdo mora uvideti, da bi bil v našem mestu res potreben «Narodni dom». To dokazuje tudi zgornji, hvalevredni sklep odborov «Sokola» in «Narodne čitalnice». In kdor pozna le nekoliko naše razmere, mora temu pri-

trditi. Saj naši klerikalci so bili istega mnenja, ko so si pred leti omislili svoj «Društveni dom» na Lontrgu. «Sokol» je prvi začel v tem oziru nekaj delati, ker že zbira sklad za svoj dom. Mi menimo, da vsa naša napredna, narodna društva, v prvi vrsti «Sokol» in pa «Čitalnica» potrebujejo svoj lastni, skupni dom, kjer bodo imela svoje zaveščišče in kjer ne bodo mogle stresati kakršnesibodi sitnosti razne, naprednim društvom nenaklonjene osebe! V svojem domu bi se naša društva svobodneje gibala in svoja delovanja bolj razvijala kakor doslej.

Zanimanja za plesni venček «Sokola», ki se bo vršil dne 14. februarja t. l., je že zdaj v mestu in po celi okolici velikansko. Ta veselica pa res utegne biti nekaj izvanrednega! Zakaj zagotovljeno je, da bo na ti veselici sodelovala po celi Sloveniji sloveča godba ljubljanske «Slovenske Filharmonije»! S to godbo se pač ne more zlepa meriti vsaka vojska godba! Saj je znano, da so pri «Slovenski Filharmoniji» angažirane najboljše moči, samidovršeni konservatoristi in umetniki. Zato ni dvomiti, da bo ta veselica največja prireditve v Škofji Loki v letošnjem predpustu!

— Volitev v zastop zdravstvenega okrožja Škofja Loka se je vršila že dne 28. novembra 1908. Izvoljeni so bili za čas 3 let sledeči gospodje: Lovro Sušnik, Josip Hafner, Ivan Dobelak, vsi iz Škofje Loke, Luka Dagarin iz Pustala, Janez Svojsak iz Binklja, Anton Kalar iz Suhe in Gasper Triller iz Virmaž. Za namestnika sta bila izvoljena gg. Valentin Debelak in Jakob Rupar iz Bodolja. Od strani deželnega odbora pa je bil imenovan zastopnikom g. Karl vitez Strahl, graščak v Stari Loki. Razun gg. Sušnika, Dagarina in vit. Strahla so ostali vsi novi odborniki, od katerih je zlasti pričakovati, da bodo z vso vnemo in požrtvovalno delovali v tej važni korporaciji. Konstituiranje tega zastopa bo dne 30. t. m. V seji dne 15. t. m. se je odobril predloženi računski zaključek za leto 1908 in sprejel proračun za leto 1909, ki je vsakomu izložen na vpogled v pisarni mestnega zupanstva. Iz tega proračuna posnemamo, da se je sklenilo pobirati sledeča zdravstvena doklada: 5% za občino Škofja Loka in 4% za občini Stara Loka in Žminec.

— V mestni klavnici se je leta 1908 zaklalo: 38 bikov, 624 volov, 402 kravi, 2173 telet, 182 ovac, 8 jagnjet, 13 koz, 99 kozličkov in 1450 prašičev.

— Zadružni vodovod je letos vsled suše mnogo trpel. Ako ne nastopi mehkejša, južno vreme bomo trpeli še večje pomanjkanje vode, kajti studenci so povsod močno opešali. Tudi žagarji in mlinarji tožijo, da jim primanjkuje vode, in kmet tudi trpi, ker mora od daleč voziti vodo za živino. Priporočati je torej onim, ki imajo vodovode v hiši, da z vodo kolikor mogoče štedijo.

— Potres smo čutili v sredo zjutraj ob 1¼ uri. Bil je precej močan.

— Imenovan je za postnega uradnega praktikanta v Ljubljani gospod Ivan Oblak, abiturjent iz Godešiča. Vrlemu in značajnemu mladenču iskreno čestitamo!

Iz Kranjske gore se nam poroča, da so mojstranski Nemci s svojo pritožbo na nemški konzulat v Trstu in na ces. kr. okrajno sodnijo v Kranjski gori pri glavni razpravi dne 8. t. m. v zadevi tožbe nemškega podanika Česny-ja iz Mojstrane proti dr. Tičarju in drugoma korenito pogoreli in se močno blamirali. In stvar stoji sedaj tako, da bodo kuznovani sami, mej tem ko bodo nasprotniki oproščeni. Tožili so namreč na nemški konzulat in na vse druge politične in sodne oblasti, da so bili dne 10. oktobra na kolodvoru v Kranjski gori napadeni in eden celo oklofutani od Slovencev. Grozno kaj ne, da si Slovenci upajo rajhovcu kaj storiti! Razprava je dognala, da so napadli oni, da so izzivali, in da so vse drugo kot nedolžni. Sedaj naj se pa veseli nemški konzulat svojih varovancev in vsa druga nemškutarja tako, kakor zastopnik dr. Ambrožič, katerega je bilo svojega klijenta baje tako sram, da je še pred koncem obravnave — v sredi — odpihal v Ljubljano in prepustil nemškega podanika na milost in nemilost barbarskim Slovincem.

Tedenski sejem v Kranju dne 11. januarja 1909. Prignalo se je — konj, 94 glav domače goveje živine, 22 glav hrvaške goveje živine, 1 domače tele, — hrvaških telet, 10 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — domači ovci, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani voli 100 kg 64—70 K, na polovico 100 kg 58—62 K, za pitanje 100 kg 54—56 K, kumerni 100 kg 36—46 K. Pšenica K 12:50, proso K 7:50, rž K 10—, oves K 9—, ajda K 9—, repno seme K —, fižol ribničian K 13—, mandalon K 12—, koks 14— krompir K 3— za 50 kg, seme dom. detelje 60—.

V Kranju, dne 16. januarja 1909.

Državni zbor ima prihodnjo sejo dne 20. t. m. Na dnevnem redu je: 1. Poročilo železniškega odseka o stavbi železnice Hartberg—Gleisdorf; 2. Razprava o odgovoru domobranskega ministra na interpelacijo; 4. Poročilo odseka o Luegerjevem jubilejnem predlogu.

Po proporcionalnem sistemu so bo v kratkem prvič volilo v Avstriji in sicer za gornjeavstrijski deželni zbor, kjer je proporcionalna volilna pravica vpeljana za prvi volilni okraj splošnega volilnega razreda.

Štirinapetdeset milijonov kron bo veljala aneksija Bosne in Hercegovine. Diplomacija gospoda barona Aehrentala je torej precej draga. Sedaj, ko so bajramski prazniki končani, je dobil avstrijski poslanik v Carigradu Pallavicini nalog, da nadaljuje pogajanja s turško vlado zaradi Bosne in Hercegovine in da obljubi dve koncesiji: 1. Avstrija privoli v nekatere izpremembe turškega carinskega tarifa. 2. Avstrija se zaveže plačati Turčija 2¼ miliona turskih funtov, t. j. okroglo 54 milijonov kron za erarične posesti v Bosni in Hercegovini, če se izkaže, da so bile turška državna, ne pa bosenska deželna last.

V Venezueli, kjer so bili nemiri in konflikti z drugimi državami že leta in leta vsakdanji pojav, so odstavili predsednika republike Castrota, ko je odpotoval v Nemčijo, da se da tam operirati. Kaže se, da se bodo zdaj konflikti z zunanjimi vladami baje resili.

Državci Panama v srednji Ameriki se je priznala neodvisnost na podlagi pogajanj, ki jih je imela s Columbijjo pod posredovanjem Zedinjenih držav. Panama plača Columbijji 2¼ miliona dolarjev kot delež državnega dolga. Tam so pametnejši kakor v Evropi.

Turčija namerava skleniti trgovinsko pogodbo s Črnogoro.

Proti srbskim «voleizdajalcem» v Zagrebu bo baje začetkom svečana glavna obravnava. Ker se jim je to obljubilo, so prenehali stradati.

O nemškem cesarju Viljemu se zopet poroča, da boleha. Včasih se zapre in nihče ne pride do njega. V takih časih je duševno potlačen. Odkar mu je državni zbor povedal svoje mnenje zaradi njegove samoglavne politike, ni čudno, da se ponavljajo taki napadi.

V Perziji se ni konca nemirov. Zadnje dni so bili boji v Ispahanu, ki so nastali zaradi neprijetnosti guvernerja in zaradi raznih davkov, ki jih je vpeljal. Pred par dnevi je iskalo več duhovnikov in trgovcev iz strahu pred sahovimi ljudmi zavetišča v angleškem konzulatu. Ruski in angleški poslanik sta zopet intervenirala pri vladi in ji naznanila, da jo smatrata odgovorno za življenje in imetje ruskih in angleških podanikov. Kako so se končali boji med vojaki in ustaši, ni znano.

Tudi v Indiji so nemiri. V nekem predmestju Kalkute so bili boji med mohamedanci in Indi. Posredovati je moralo vojaštvo. Ko so prišli vojski, so se nasprotniki združili proti njim. Čete so streljale in so ranile mnogo oseb.

XIV. redni občni zbor «Sokola» z ženskim oddelkom v Kranju. Konoc.

V pretečenem letu smo imeli naslednje nastope in izlete: dne 11. marca je nastopilo društvo korporativno z zastavo pri pogrebu častnega člana br. Peter Mayr; 14. aprila izlet ženskega oddelka na Javornik čez sv. Jošt, prehodilo se je 25 km z udeležbo 25; 15. aprila je nastopilo društvo korporativno z zastavo pri pogrebu br. Ivana Majdiča; 30. aprila izlet članov v Senčur. 14 km z udeležbo 20; 28. maja nočni izlet članov v Bohinj, prehodilo se je 52 km z udeležbo 28; 30. maja nastop ženskega, obrtnega in šolskega naraščaja; 14. junija izlet na Dobravo, spojen z nastopom, udeležba 22; 23. julija izlet ženskega oddelka k Divjem lovcu čez Višarje z udeležbo 12; 26. julija nastop članov in ženskega oddelka v Trziču; 15. avgusta nastop gorenjskih sokolskih društev v Kranju z udeležbo 396 članov; 30. avgusta izlet v Žire k otvoritvi I. sokolskega doma; 8. septembra izlet po deputaciji v Škofjo Loko z udeležbo 9; 22. septembra je nastopilo društvo 28 po številu korporativno z zastavo pri pogrebu nedolžnih žrtev v Ljubljani; 1. novembra je postavilo naše društvo častno stražo na grobu narodnih mučenikov.

Vaditeljski zbor je obstajal začetkom leto iz br. Fran Ažman, načelnik, br. Konrad Geiger, podnačelnik, Benedik Fran, Perdan Fran, Sajovic Evgen, Sajovic Janko, vaditelji, br. Anton Formandl, pripravnik, med letom sta izstopila br. Fran Perdan in Konrad Geiger. Vaditeljski zbor je imel v pretečenem letu 10 sej, 3 seje so se vršile skupno z vsemi gorenjskimi vaditeljskimi zbori. Vaditeljski zbor je izdal tudi letos slov. sokolski koledar za l. 1909, katerega je uredil br. dr. Gvidon Sajovic, ter je pričel tudi z izdajanjem vaditeljskih ur, katere urejuje br. Evgen Sajovic.

Na to, je razdelil br. starosta tekmovalcem 12. zleta Gorenjskih društev diplome. Br. Anton Formandl se mu je zahvalil v imenu telovadcev in je bodril iste k vztrajnejšemu delu.

Knjižničar br. Ivan Valenčič poroča:

«Sokol» ni samo telovadno društvo, ampak tudi prosvetno društvo, in če ne posredno, pa neposredno. Telovadba ne krepi samo telesa, ampak bistri tudi duh. In zdrav duh v zdravem telesu je gotovo bolj dovteten za duševno hrano in nadaljno izobrazbo nego bolan duh v zdravem telesu ali zdrav duh v bolnem telesu.

In to sta gotovo imela pred očmi svoj čas vaditeljski zbor in odbor našega «Sokola», ko sta sklenila ustanoviti svojo lastno knjižnico, ki je za-

četkoma obsegala sicer neznatno število knjig, ki se je pa pozneje izpolnjevala, v kar so pripomogli razni člani in «Sokolu» naklonjeni nečlani z darovanjem raznih knjig, in pa vaditeljski zbor in odbor našega društva z nakupom knjig, tako da šteje sedaj «Sokolova» knjižnica 709 knjig razne vsebine. Posluževali pa so se knjižnice člani in članice se dokaj pridno.

Pripomniti pa moram, da se je knjižnica začetkom preteklega leta nanovo uredila, vsled česar so se začele knjige izposojevati šele z dnem 1. aprila 1908. V 8 mesečni dobi leta 1908 pa se je izposodilo v 444 slučajih 778 knjig. Število knjig se je pomnožilo tekom leta 1908 za 76; večino teh je društvo samo naročilo, darovanih je bilo tudi nekaj. Omeniti se pa mora, da je br. dr. Josip Kušar naročil za «Sokola» češki leposlovni list «Zlata Praha», za kar mu bodi na tem mestu izrečena najsrčnejša zahvala. Odbor je skušal izpopolniti knjižnico, kolikor mu je bilo mogoče in je izdal v preteklem letu za knjige in vezavo precejšnjo svoto, da, z ozirom na društvene gmotne razmere, veliko svoto.

Nikakor pa ni «Sokolu» mogoče nakupiti vse novosti, katere izidejo na književnem trgu slovenskem, ker mu nedostaja za to potrebnih sredstev.

Brat dr. Josip Kušar predlaga, da se izreče br. knj. zničarju zahvala za ureditev knjižnice, kar se soglasno sprejme.

Volitev novega odbora vršila se je z listki ter so bili izvoljeni: starostom br. Janko Sajovic, podstarostom br. dr. Simon Dolar, načelnikom br. Fran Ažman ter odbornikom: bratje Benedik Fran, Cvar Josip, Dullar Vekoslav, Geiger Konrad, Jagodič Ivan, Jereb Rudolf, Pirc Ciril, Valentič Ivan, odbornikovim namestnikom pa br. Crobath Fran ml., Formandl Anton, Ravhekar Anton in Sinkovec Anton ml.

Praporščakom izvoljen je bil br. dr. Josip Kušar, njegovim namestnikom pa br. Fran Benedik. Računskim preglednikom izvoljena sta bila na predlog br. Josipa Cvara br. Meden Josip in Sinkovec Anton ml.

Odposlancem na zvezni občni zbor na predlog br. Antona Sinkovec ml. pa naslednji br. Ažman Fran, Benedik Fran, Crobath Fran, Cvar Josip, Formandl Anton, Geiger Konrad, Marčan Josip, Sajovic Evgen in Sajovic Janko.

Na predlog br. Janko Sajovica pooblasti se odbor, da stopi v dotiki z «Narodno čitalnico» glede združitve obeh knjižnic.

Brat starosta naznanja, da se vrši 15. avgusta 1909 izlet v Celje, povdarja važnost tega izleta ter vabi člane k najmnogobrojnejši udeležbi.

Predlog br. Janko Sajovica, da se ustanovi odsek za nabiranje prispevkov za društveni dom se po daljši debati, v katero so posegli br. Ciril Pirc, dr. Josip Kušar, Josip Cvar, Rado Sedej, Vilko Rus in drugi, soglasno sprejme.

Brat Anton Formandl predlaga, naj se prihodnji občni zbor vrši v telovadnici, kateri predlog je bil z veliko večino sprejet.

Brat Evgen Sajovic povdarja, da se vobče pogreša poslovnik za občni zbor, kakor tudi za odbor in razne odseke ter predlaga, naj se tekom treh mesecev vrši izvanredni občni zbor, kateremu naj se ti poslovniki predložijo v odobrenje.

Ker je bil s tem ves dnevni red izčrpan, zaključijo br. starosta občni zbor.

kakor Čehi. Koncem govora stavi resolucijo za ustanovitev nadsodišča s sedežem v Ljubljani (za slov. teritorij Kranjske, Štajerske, Koroške) dokler se pa to ne izvrši, naj se razdeli graško nadsodišče v slovenski in nemški oddelek.

Najstrožje obsodbo je dvignil proti baronu poslanec dr. Oražen v svojem nad 5 četrt ure trajajočem govoru. Ost njegovega govora se je dvigala proti septemberskim demonstracijam, proti nemškemu «Volksratu», zlasti njegovemu predsedniku dr. Egerju, kateremu je zaklical: Mi Vas ne bomo prosili za mir, dalje proti Krawjski hranilnici, katera je izgubila pri vložnikih zaupanje. Dokazal je na podlagi izvestnih števil, koliko je Kranjska hranilnica darovala izključno za nemške zavode in društva, dočim slovenska društva niso bila deležna nobene govora vredne podpore. Potem se obrne direktno na naslov barona Schwarza, in dvigne proti njemu obtožbo, kakršne deželni zbor kranjski se ni videl. Slika ga kot ovco v volčji koži in ga spominja za prvi čas Schwarzeve vlade, ko je sedel pri skledici kislega maleka, in so ljudje seveda dobivali takoj zaupanje vanj. Tirolci so sicer običajno malo omejeni na duhu, sicer pa osebno prav pošteni ljudje. In tako se je mislilo tudi o baronu Schwarzu. Nihče pa ni slutil, da tiči v tej ovci krvoločni volk, ki je željen človeške krvi. (Burno odobravanje in ploskanje). In pri besedah: Zdaj pa ta ovca ne pije maleka, temveč kri! prekine deželni glavar govornika.

Govorili so se poslanci: Gangl o idrijskih razmerah, dr. Šušteršič, baron Schwegel, dr. Krek, Povše in dr. Eger. Za Gangljem se je oglasil baron Schwarz, ki je na «plavi politični» odgovarjal na napade omenjenih govornikov. Zagovor barona Schwarza je bil jako jalov. Skrajno mučen, skoro razburljiv vtik je napravil govor dr. Šušteršiča, ki je ne samo pral zamorca, barona Schwarza, ampak taistega tudi poveljeval kot mnogo zaslužnega deželnega šefa zlasti napram slovenskemu delavstvu. Šušteršič se je pri tej priliki «s svojim solncem in senco» pokazal res v solncu in senci kot prevega starega — lisjaka. Pravijo, da bo ta govor imenitno honoriran od tistih, ki so ga najeli.

Seja se zaključijo ob četrt 10. uro zvečer.

* * *

V današnji — sobotni seji se je nadaljeval včerajšnji dnevni red kot dosedaj, edino značilno iz te seje bi bilo omenjati, da so naši «ljubi» prijatelji našega ljudstva pozabili «slučajno» — na predlogo učiteljskih plač, dasi se je le poslancu dr. Trillerju zahvaliti, če jih je res vzbudil iz njihove slučajne pozabljivosti.

Seja se je ob pol dveh prekinila za 1 uro in se nadaljuje ob treh.

Zasedanje bo najbrže danes zaključeno.

Novičar.

Ali ste že obnovili naročnino na „Gorenjca“? Blagovolite to takoj storiti, da se Vam list redno dopošilja!

Vabilo na naročbo. Prihodnjo številko bomo ustavili vsem tistim, ki niso plačali naročnine za leto 1909.

Krivicica nad krivicico. Radovljiški okrajni glavar Oton plem. Detela je imenovan — kakor smo poročali — deželnovladnim svetnikom. Gospod pl. Detela je preskočil več starejših in tudi boljše kvalificiranih uradnikov. Bil je imenovan, ker je poskusil pri zadnjih deželnozborskih volitvah iztrgati gorenjski mestni mandat narodno-napredni stranki in ker je nemškutar.

Samonemški pečat se uporablja še vedno na postaji v Kranju. Pa to ni čudno, dokler je Inglišch načelnik, ki bi najraje videl, da sprevodnik izklicuje samo: Krainburg. Čudno je le, zakaj nista že Inglišch in nemški pečat tam, kamor spadata.

Tudi sistem. Na gorenjski progji je nastanila žel. uprava skoro same poduradnike. Iz štedljivosti seve, in zato ker takega slabo plačanega reveža veliko preje vklene kaka nemška tovarna v svoje mreže. Jako rada pa postreže tam, kjer ni tovarn, s pristnim Nemcem. V Kranjski gori načeljuje neki Hutter, Kočevar po rodu, dobro znan izza dovaške afere in zagrižen hajloyec, ki protežira med delavci samo Nemce, izdaja samonemške avize in se sploh obnaša sila oblastno. Ker vemo se marsikaj in hočemo posvečati tem razmeram tudi za naprej posebno pozornost, zato pravimo za danes samo: proč s sistemom, proč s Kočevarji.

Cesarja Franca Jožefa gimnazija v Kranju priredi jutri, v nedeljo, dne 17. t. m., ob 5. uri

popoldne prvi roditeljski sestanek, pri katerem predava profesor Makso Pirnat: „Sola in dom, njuno medsebojno razmerje in njuni stiki.“ Po predavanju prost razgovor. K predavanju se uljudno vabijo starši, njih namestniki, prijatelji šole in dijaki. — Predavanje se vrši v fizikalni učni dvorani v gimnaziji (drugo nadstropje, desno). — Opozarjamo, da se predavanje vrši ob 5. uri ne pa ob 4., kakor so pomotoma poročali ljubljanski dnevnik.

Vojaško veteransko društvo v Kranju ima dne 17. t. m. ob 3. uri popoldne v prostorih gosp. Marije Mayr (pri Peterku) svoj občni zbor.

Društvo slov. trg. sotrudnikov v Kranju naznanja, da ima svoj redni občni zbor dne 24. t. m. v društveni sobi.

Glas iz občinstva. Pri razpravah tukajšnjega okrajnega sodišča so stranke večkrat primorane, čakati zunaj na hodniku, dokler se njih zadeva ne prične. To je popolnoma naravno, ker ni nikakor mogoče pri razpravah natanko določiti konca. Toda drugo je pri tem. Stranke so prisiljene čakati na mrzlem kamenitem hodniku, ki na njem ravno toliko piha, da ne vzame klobukov in rut. Človeku se kar smilijo stranke, ki stopicajo iz noge na nogo, pubajo v roke, si drgnejo nosove in počenjajo različnih takih procedur, samo da si spravijo napol zamrzlo kri zopet v tok. Ali ne bi bilo morda tu od pomoči na ta način, da se hodnik zadela s steklenimi šipami ali pa že vsaj postavi četudi najmanjšo železno pečico.

Znižane vožnje na Bled in v Bohinj. Ces. in kr. železniško ministrstvo je vpeljalo za letošnjo zimsko sezono, to je do 30. aprila 1909 za zveze Trst—Bohinj, Trst—Bled, Gorica—Bohinj, Gorica—Bled in Ljubljana—Bled (čez Jesenice) ter Ljubljana—Bohinj povratne vozne listke II. in III. razreda za poštne vlake in brzovlake za nižano ceno. Listki veljajo za tri dni in se že izdajajo. Vendar se pa smejo izdajati ti listki samo ob nedeljah in praznikih in na predvečer k nedeljam in praznikom. Ti listki dajejo pravico za vporabo vsakega rednega poštnega vlaka, odnosno brzovlaka, ki vozijo na te dni. Če kdo hoče prestopiti v višji razred ali se poslužiti boljšega vlaka, doplačati mora navadno pristojbino. Dovoljeno znižanje znaša okoli 20%, popusta od navadnih cen. Tako se plača za vožnjo iz Trsta v Bohinj 11 K 40 h za II. in 6 K 30 h za III. razred poštnega vlaka, odnosno 14 K 20 h za II. razred in 9 K 40 h za III. razred brzovlaka. Za vožnjo iz Trsta na Bled se plača 13 K za II. in 7 K 20 h za III. razred poštnega vlaka, odnosno 16 K 20 h za II. in 10 K 80 h za III. razred brzovlaka. Vožnja iz Gorice v Bohinj tja in nazaj stane po tem znižanju 5 K 60 h za II. in 3 K 20 za III. razred poštnega vlaka, odnosno 7 K za II. in 4 K 80 za III. razred brzovlaka, vožnja iz Gorice na Bled in nazaj pa 7 K 40 h za II. in 4 K za III. razred poštnega vlaka, odnosno 9 K 20 za II. in 6 K za III. razred brzovlaka. Glede vožnje Ljubljana—Bled (čez Jesenice) veljajo sledeče cene: 6 K 60 za II. in 3 K 70 h za III. razred poštnega vlaka za tja in nazaj. Ako se vporablja brzovlak, stane vožnja 8 K 20 h v II. in 5 K 50 h v III. razredu. Za vožnjo iz Ljubljane—v Bohinj in nazaj pa so nastavljen le-te cene: 8 K 20 za II. in 4 K 50 h za III. razred poštnega vlaka. Ako pa se vporablja na progji Jesenice—Bistrica—Bohinjsko jezero brzovlak, se plača 10 K 20 h za II. in 6 K 70 h za III. raz. S tem je storjen prvi korak, da se začne lahko tudi naše ljudstvo zanimati za zdravi zimski šport, ki se ravno v prikladnih gorenjskih krajih lahko izborno goji, in gospodi, ki se zanima za zimski šport, je s tem gotovo mnogo ustrezenega.

Prostovoljno gasilno društvo v Kranju priredi dne 23. januarja 1909 v prostorih „Narodne čitalnice“ plesni venček. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Vstopnina 1 K za osebo, 50 vin. za uniformirane člane, dame proste. Pri plesu svira slavna mestna godba iz Kamnika. Ker je čisti dobiček namenjen društveni bolniški blagajni se preplačila hvaležno sprejemajo.

Za slovenske vseučilišče je bil v nedeljo dopoldne v dvorani «Union» napovedani manifestacijski shod, ki se je izvršil po programu. Govorilo se je o razmerah na nemških vseučiliščih v Avstriji, o zahtevi slovenskega vseučilišča v Ljubljani, protestiralo se je zoper ustanovitev italijanskega vseučilišča v Trstu in izrekle so se simpatije drugim slovanskim narodom, zahtevajočim vseučilišča.

Za družbo sv. Cirila in Metoda postaja zanimanje v Škofji Loki večje. V kavarni gosp. I. Karlina so si naročili „kvartopirci“ svoj nabiralnik. Vsakdo mora plačati iz čistega dobička pri „preferansi“ 10%, pri „taroku“ od vsakega „pagata“ 20 v. Tako se je nabralo v enem mesecu 20 K. Ta način zbiranja prispevkov naši družbi priporočamo vsem „kvartopircem“ in drugim igralcem.

Tatvina v cerkvi. Z Bobinjske Bistrice se piše: V noči od 6. do 7. januarja je dozdej še neznan tat v farni cerkvi pobral milodare iz pušnice pri velikem oltarju. Z večine so bili seveda krajcarji in desetice, pa tudi kakšna krona se je vmes dobila. Sodi se, da je odnesel tega drobiža za 50 kron, tako trdita klučarja, ki sta tatvino prva zapazila.

Starši in njih namestniki, prijatelji šole, dijaki — jutri ob 5. uri popoldne vsi k predavanju v gimnazijo.

Deželni zbor kranjski.

(Posebno poročilo.)

Seja v petek.

Baron Schwarz pred javno obtožbo.

Petkova seja je pomenila za barona Schwarza in avstrijsko vlado pravcati obtožni dan, ki je prinesel žalostno sliko vladne korupcije, zlasti pa nad vse korumpiranega vladnega sistema bar. Schwarza in njegovih sokrivcev. Kot prvi obtožitelj je nastopil poslanec dr. Tavčar, ki je z njemu lastno spretnostjo najostreje, vendar v jako dostojnem tonu ožigosal znane septemberske dogodke ter posebno kritiziral postopanje častnika Mayerja.

Za dr. Tavčarjem je nastopil poslanec dr. Vilfan, ki v jedrnatem govoru pojasnjuje neznosne personalne razmere, zapostavljanja slovenskih uradnikov pri deželni vladi in finančni upravi. Razkril je tudi Schwarzovo izjavo na Najvišjem mestu, ko je dejal: Slovence treba tlačiti k tlom, drugače postanejo drzni

Nadučitelj Levičnik umrl. V Železnikih je umrl starosta kranjskega učiteljskega, nadučitelj Levičnik, brat predsednika deželne sodišča.

Iz poštne službe. Poštar Matija Bevc v Bohinjski Bistrici je imenovan za poštarja I. razreda.

Telovadno društvo «Sokol» v Železnikih priredi v sredo dne 20. prosinca 1909 v prostorih g. G. Thalerja «plesni venček». Med plesom: Koriantoli, saljiva pošta in srečkanje. Začetek ob 7. uri zvečer. Igra bovska godba. Vstopnina 1 K 50 v. za osebo. Dame kakor tudi izvršujoči društveni člani so prosti vstopnine. K mnogobrojni udeležbi najljubše vabi Odbor.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal klub slovenskih naprednih akademikov v Celju 600 K kot del čistega dobička narodne zbirke, ki jo je priredil po Stajerskem. — G. St. Klun, mešan in posestnik v Ljubljani, je izročil naši družbi v dar 4 K 20 v. in globo za tuje besede 5 K 80 v. — Tudi v Genovi bivajoči Slovenci se zanimajo za družbo sv. Cirila in Metoda. Poslali so po g. A. Domiceljcu 10 K kot novoletni dar. — Hvala iskrena!

Kmetaki shod sklicujejo klerikalci na svečnico v Ljubljano. Razpravljati ima o starostnem zavarovanju za kmete in obrtnike.

Neusreča ali samomor? Dne 7. t. m. zjutraj so našli na železniški progi med Brezovico in Ljubljano, tam, kjer se križata proga in Viška cesta, kakih 30 let starega moža mrtvega in vsega razmesarjenega. Povožil ga je najbrže brzovlak, kateri prihaja ob 5. uri 55 min. v Ljubljano. Dognalo se je, da je ponesrečenec delavec Mihael Košak, rojen v Rodici in pristojen v Jarše, okraj Kamnik, ki je zadnji čas služil na Martinovi cesti št. 36 in tam poneveril gostilničarici g. Pavšekovi 102 K denarja. Truplo so prepeljali v viško mrtvašnico.

Predpustno veselico prirede domači fantje 17. januarja 1909 v prostorih gostilne M. Čop, Gašperce v Žirovnici. Čisti prebitek bode za nekatere prepotrebne občinske reveže.

Vabilo k tomboli, ki jo priredi kmetijska podružnica na Bledu dne 17. prosinca 1909 v gostilni gosp. Ivana Medja „pri lovcu“. Po tomboli prosta zabava. Začetek ob 5. uri popoldne. K obilni udeležbi najljubše vabi odbor kmetijske podružnice.

Mons. Tomo Zupan je v spremstvu svojega bratranca, g. zaspiskega župnika Ignacija Fertina in brezniških gospodov, župnika Tomo Potočnika ter kaplana Frana Pečariča, v pondeljek, dne 11. t. m. pokopal na Rodinah svojega ljubega brata, posestnika iz Smokuča Matijo Zupana. Umrli strogo naroden in po gorenjsko nepopnjen značaj v svoji blagosti pač ni imel sovražnika.

Zabava letoviškega društva v Kranjski gori na Silvestrov večer in na 3 kralje je vspela zelo lepo. Zlasti petje je izborno ugajalo. Pa tudi šaloigra „Raztresenca“ je bila prav izvrstno pogodena, zlasti stotnik Muhič in major Jazbec sta bila močno všeč. — Udeležba je bila obkraj obilna.

Blojako jezero je docela zamrznilo; že v nedeljo, 3. t. m. so se poizkušali otroci po ledu, sedaj pa je ledena skorja tako čvrsta, da tudi za odrasle ni nobene nevarnosti, saj se kot maravljice veselo gibljejo po trdi, ledeneli jezerski gladini. Tudi svojega običajnega godrnanja, grmenja in silovitega pokanja jezero pod ledom ni opustilo, ampak prav odločno kaže, da bo kakor je bilo doslej, ob gotovih urah, zlasti dopoldne in ponoči, nadaljevalo bobnečo kanonado, da te zona spreletava, če nisi vajen.

Kmečko veselico priredi Ivan Kristan, po domače Matuh v Predtrgu v nedeljo, dne 17. prosinca 1909 ob 3. uri popoldne. Vstopnina prosta. Godba domača.

Družbi sv. Cirila in Metoda koristi gmotno vsak, kdor kupi poljudno in poučno zabavno knjigo „Slepa ljubezen“, katero je spisal v pouk roditeljem in otrokom znani pisatelj, nadučitelj Ant. Pesek v Narapljah pri Ptujski gori na Stajerskem. Knjigi je določena cena 1 K (in 10 v. za poštino). Družba sv. Cirila in Metoda dobi od vsake knjige, ki se proda, 20 v., čitatelji, posebno roditelji, ki slepo ljubijo svoje otroke, dobe pa jasne nauke, kako naj vzgajajo svoje ljubljene otroke. To knjigo toplo priporočamo. Prevedena je že na češki in srbski jezik.

Kinematograf v Kranju predstavlja v nedeljo 17. t. m. in pondeljek 18. t. m. zadnjikrat Kristusovo življenje in smrt. — Spored je jako zanimiv in obsega 24 točk in sicer: 1. Prihod sv. družine v Betlehem. 2. Rojstvo Jezusovo. 3. Jezusova mladost. 4. Jezus govori o vodi življenja. 5. Jezus obudi Jairovo hčer. 6. Marija Magdalena mazila Jezusu nogo. 7. Jezusov slovesen vohod v Jeruzalem. 8. Zadnja večerja. 9. Jezus na Oljski gori. 10. Čujte in molite, da ne padete v skušnjavo. 11. Jezus izdan in ujet. 12. Jezus pred Kajfežem. 13. Peter zataji Jezusa. 14. Jezus pred Pilatom. 15. Jezus bičan. 16. Glejte človek. 17. Jezus nese težki križ. 18. Jezus pade prvič pod križem. 19. Veronika poda Jezusu potni prt. 20. Jezus na gori Kalvariji. 21. Jezus križan. 22. Jezus s križa snet. 23. Jezus v grob položen. 24. Vstajenje. — Ker so slike zelo lepe priporočamo sl. občinstvu obilen obisk.

Poslanec Ivan Lavrenčič je v pondeljek ob pol 8. zjutraj umrl v Vipavi. Lavrenčič je bil župan in posestnik v Vrhpolju. Pripadal je klerikalni stranki. Star je bil 47 let. Pogreb je danes v sredo ob 10. dopoldne.

Vnanjim članom «Slovenske Matice» se prično razpošiljati edicije za leto 1908 prihodnji teden. Razpečavanje je oviral geološki zemljevid, ki ni bil pravočasno gotov.

Spomin na francosko dobo. Ob stoletnici Napoleonove «lirije» namerava «Matica Slovenska» izdati «Zbornik» o zgodovini naših dežel v tedanji dobi. Važen zgodovinski vir pa je lastno sporočilo narodovo, ki se izraža v raznih pripovedkah, anekdotah, pesmih. Zdaj je še najti mnogo blaga te vrste med ljudstvom, a skoro bode izginilo popolnoma. Da otme pozabljenosti ljudske spomine na francoske čase, je sklenila Matica, jim posvetiti posebno knjigo. Zato nujno prosi svoje člane, da bi blagovolili sodelovati pri nabiranju tega narodnega blaga. Vpoštevati je zlasti: pripovedke o bojih s Francozi, narodne pesmi o Napoleonu in Francozih, prevode, pisma in zasebne rokopisne podatke, krajevna imena, narodne izraze (morda tudi običaje), ki so francoskega izvora (n. pr.: «mér», «fronk»), tudi podobe, orodje, knjige in napise iz francoske dobe, izkratka vse, kar je še preostalo sledov nekdanjega francoskega vpliva na zgodovinski razvoj našega naroda. — Iz črnomaljskega okraja nam je že dosla zbirka takih spominov; treba jo je le še izpopolniti s poročili iz drugih krajev naše domovine. Vsako poročilo bode dobro došlo. Ono gospodo in društva, ki bi hotela prevzeti nabiranje tega gradiva v svojem kraju, prosimo, naj naznanijo svoja imena «Matici Slovenski» v Ljubljani. Odbor «Matice Slovenske».

Planinski vestnik.

X. redni občni zbor Kranjske podružnice Slov. plan. društva

se je vršil, kakor smo že poročali, dne 29. dec. l. 1908 v prostorih Mayrjeve gostilne. Podružnični načelnik prof. Ant. Zupan je toplo pozdravil navzoče zborovalce in dal na to besedo tajniku mag. pharm. Fran Šavniku, ki je poročal o podružničnem delovanju v preteklem letu. Tudi lansko leto je bilo vse delo osredotočeno na pripravo za zgradbo Prešernove kočice na Stolu. O tekočih zadevah, predvsem o gradnji Prešernove kočice se je posvetoval odbor v 7 sejah. Posamezni odborniki, v prvi vrsti g. načelnik so si večkrat ogledali, oziroma vodili nekatera, že letošnje leto započeta dela na Stolu. Meseca majnika postavila se je z dovoljenjem žel. uprave ob izhodu tukajšnega koldvora velika orijentacijska deska, izvršena v merilu 1:25.000. Desko, ki je dolga 2-70 m in 1 65 m visoka, je lično izgotovil g. V. Novak, slikar v Ljubljani. Za izlet v Kranjskem, Trziškem in Radovljiskem ter deloma Škofjeloškem in Kranjskogorskem okraju nudi deska najboljšo orijentacijo. V Joštarskem pogorju so se izvršile nekatere markacije. Priredili so se 3 skupni izleti in sicer: 24. maja Javornik-Mohor-Besnica, 21. jun. Javornik-Kamnagorica-Radovljica in 28. in 29. jun. izlet na Stol. Udeležba pri izletih, katerih so se udeležile tudi dame, je bila povoljna. Podružnica je bila zastopana na plan. plesu Tržaške podružnice, pri otvoritvi kočice Radovljiske podružnice na Begunjščici, pri otvoritvi Frischaufovega doma na Okrešlju in končno pri sestanku čeških in slovenskih planincev povodom 5. češkoslovenskega kongresa zdravnikov in naravoslovcev v Pragi. Darovali so podružnici tukajšne kreditno društvo 40 K in g. Rajko Marenčič 30 K. Nekateri podružnični prijatelji so nabrali večje in manjše zneske za Prešernovo kočico. Nemila smrt je iz vrst članov ugrabila uzor-rodoljuba in ustanovnika podružnice g. ing. Viljema Polaka. Ker so tekom leta slov. planinci v Trziču ustanovili lastno podružnico, je vsled tega Tržiška okolica izločena iz delokroga Kranjske podružnice. Podružnica je štela 59 tukajšnjih in 21 zunanjih članov; dijaških izkaznic je pa tekom počitnice izdala 66.

Po poročilu blagajnikovca je imela podružnica 6986 K 17 v. dohodkov in 2301 K 26 v. izdatkov, torej prebitka 4684 K 91 v., čistega premoženja konec leta pa 4684 K 91 v.

K 4. točki dnevnega reda: O pripravah za Prešernovo kočico je izvajal g. načelnik sledeče: Vse odborovo delovanje je bilo osredotočeno na Prešernovo kočico. Meseca majnika je odbor dobil načrte od inž. Skaberneta; ker ni bilo nobenega proračuna in je bila po načrtu projektirana kočica za podružnične razmere neizvedljiva, je naprosil odbor inž. Vrhovnika, da popravi načrt in preskrbi proračun. Med tem je pa poskrbel odbor za napravo rezervarja med obema Stoloma (delo je stalo 300 K), dal napraviti pot od Zabreznike planine do vrha Malega Stola (delo je stalo 1200 K) in stesati les, ki je bil posekan že lansko leto (delo je stalo 277-50 K.) Ta dela so bila neobhodno potrebna za nadaljevanje stavbe in za lažje in ceneje dovažanje materiala. Inž. Vrhovnik je napravil proračun, ki znaša čez 15.000 K.

Ker je odbor uvidel, da tudi tega načrta ni mogoče pri sedanjih gmotnih odnosjih uresničiti, je preskrbel še 3. načrt in sklenil mesto zidane kočice, napraviti leseno. Tesarski mojster Jurgele, ki je postavil že par lovskih koč je napravil proračun

za najprimitivnejšo kočico. Kljub temu, da so se stavile najmanjše zahteve, znaša proračun še vedno 14.830 K in sicer zidarska dela 2550 K, tesarska 5480 K in mizarska 6800 K. Odbor se vsled tega ni upal sprejeti na svojo odgovornost omenjenega načrta. Kot načelnik prosi gg. člane, da vsak s svojim nasvetom omogoči rešitev tega najvažnejšega vprašanja in otvori tozadevno debato.

K besedi se je oglasil sodni adjunkt dr. Treč, ki je mnenja, da nikakor ne gre pričeti z gradbo kočice toliko časa, dokler društvo ne razpolaga z zadostnimi denarnimi sredstvi. Zidanje na dolg bi pomenilo slabo društveno gospodarstvo. Deželni poslanec Pirc nasvetuje, naj se z gradbo kočice še eno leto počaka in v letu 1909 priredi v korist gradbi kočice velika planinska veselica v Zvezdi. Prepričan je, da bodo narodne dame z veseljem in požrtvovalnostjo sodelovale in da se bode veselica gotovo dobro obnesla. Odvetnik dr. Stempihar je mnenja, da nikakor ne kaže gradbo kočice za eno leto preložiti. Pojenjati bi znalo zanimanje in navdušenje za stvar pri prebivalcih v vzhodju Stolovem in mogoče pri odbornikih samih.

Po daljši debati, katere so se udeležili gospodje: dr. Kušar, Kokalj, Masten, Evgen Sajovic in Polak se je na predlog odbornika Kokalja enoglasno sklenilo pooblastiti načelnika, da se pogaja s tesarskim mojstrom Jurgelom ali katerim drugim podjetnim radi cenejega proračuna, eventualno da napravi nov, ceneji načrt, katerega naj predloži izvanrednemu običnemu zboru, ki naj se skliče najpozneje v dveh mesecih.

Pri slučajnostih je naznanil načelnik, da je gosp. Ivan Jagodic, bivši predsednik razpuščenega Slov. bralnega društva v Kranju, poslal podružnici lepo število knjig tega društva, za kar se mu izreka iskrena zahvala.

Izpred sodišča.

Zadnji «razžaljeni» Belgijec. Pred okrajnim sodnikom dr. Mohoričem v Ljubljani se je zadnji «protidemonstrant» Belgijec boril za svojo ujaljeno čast. Bil je to četovodja Oskar Preisinger, rodom iz Kranja, sin v Kranju namesčnega geometra. Obtoženec je bil Franc Ažman, mizarski pomočnik in načelnik kranjskega «Sokola», katerega je zagovarjal dr. Josip Kušar iz Kranja, dočim je obtožbo zastopal stotnik Schoebinger. Preisinger je ovadil Ažmana, katerega baje pozna prav dobro, ker sta v Kranju hodila skupaj v šolo, da ga je ta dne 6. oktobra, na Marijinem trgu v Ljubljani, stopajoč v voz, razžalil z besedami: «Pereat Preisinger, pereat kanalček, pereat zibenund-cvancgar!» Obravnava se zato ni mogla vršiti toliko časa, ker se obtožencu ni moglo dostaviti vabilo, to pa zato, ker niso vedeli obtoženčevega krstnega imena. Preisinger je kot priča zaslišal svoj čas odločno trdil, da mu je zaklical one besede in sicer dne 6. oktobra. Obtoženec odločno ugovarja, da bi bil on sploh ta dan v Ljubljani in zagovornik je pripravljen za to navesti sodišču celo vrsto prič, obenem pa tudi ugovarja, da bi bil tožitelj v prvi vrsti zaslišan kot priča ter vsled tega priglasil ničnostno pritožbo. Tožitelja pa je danes tudi minula ona prejšnja sigurnost in ne more niti z gotovostjo več potrditi, kateri dan, ali 5. ali 6. oktobra, se je izvršilo «razžaljenje», in ko stotnik Schoebinger prav odločno vpraša: «Können Sie schwören darauf, daß er es war? Sind Sie davon überzeugt? Waren Sie damals ohne Zweifel, daß er es war?» — ni mogel z vso odločnostjo potrditi teh vprašanj. Z ozirom nato je že stotnik Schoebinger pripravljen umakniti tožbo, češ, da je boljše, «daß einer herausgeht», kakor da bi bil morda po nedolžnem kaznovan. V to pa navede zagovornik dr. Kušar sledeče: Da se stvarni položaj pojasni popolnoma, povem sedaj, da obtoženi Franc Ažman ni storilec, temuč neki Franc Benedik iz Strazišča pri Kranju, kar zato lahko navajam, ker so od tedaj že potekli trije meseci in je stvar zoper njega že objektivno zastarana. Ko sodnik pojasni to izjavo stotniku Schoebingerju, umakne ta obtožbo, češ, ker tožitelj, oziroma glavna priča ne ve več natanko, ali se je dogodek vršil dne 5. ali 6. oktobra, ker pomota glede na položaj sploh ni izključena in ker se hoče izključiti tudi le možnost, da bi se obdolžilo koga po nedolžnem. Sodnik proglasi nato razsodbo, po kateri se v smislu § 259, 2, k. p. r. oprosti obtoženec obtožbe, da bi bil dne 6. oktobra l. l. na javni cesti v Ljubljani žalil Oskarja Preisingerja z zgoraj omenjenimi besedami, in oprosti tudi plačila sodnih stroškov, to pa zato, ker je zasebni tožitelj glede na dvomljiv stvarni položaj umaknil obtožbo.

— Nemški napisi v Škofji Loki. Vzklicno sodišče v Ljubljani je razpravljalo 13. t. m. o odstranjenih in prebarvanih nemških napisih v Škofji Loki. Okrajno sodišče škofjeloško je oprostil obtožbe, da so namazali, oziroma odstranili nemške napise, Antona Tavčarja, Avgustina Blaznika in Vincencija Pristova. Ovadilo jih je škofjeloško orožništvo, da so namazali nemške napise, na podlagi ovadbe orožniškega zaupnika, ki ga pa orožništvo noče navesti za pričo, češ, da če to store, bi nobene stvari v Škofji Loki več ne izvedeli, ker Ločani tako drže skupaj, da nobene reči ne izdajo orožništvu. Tudi vzklicno sodišče je oprostil obtožence.

Loterijska srečka dne 9. januarja t. l.
Gradec 84 63 16 89 72

Darila.

Upravništvo našega lista je prejelo:
Za družbo sv. Cirila in Metoda je na zahtevo železničnega osebja v Kranju daroval go. p. Tone Šinkove ml. K 560. — Znesek smo oddali v nabiralnik na «Stari Pošti».

Zahvala.

Podpisano gasilno društvo izreka tem potom slavni c. kr. priv. zavarovalni družbi «Avstrijski Feniks» v Ljubljani za velikodušen dar v znesku 100 K, naklonjen kot nagrado za pomoč povodom požara tovarne za usnje gosp. Karola Polaka v Kranju dne 4. decembra 1908, svojo najtoplejšo zahvalo.

Prostovoljno gasilno društvo v Kranju
dne 13. januarja 1909.

Janke Sajovic
načelnik.

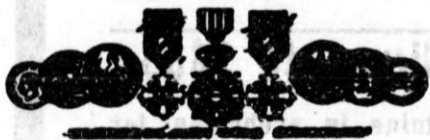
Ivan Piro
blagajnik.

Na čast Graizerjevi gospe
mami in Tončku gromovit

živio

da se trese ves Kranj in Primskovo ob priliki jutrišnjega imendana. 43 — 1

Bog ju živi!

Zobotehnični atelje

Oton Seydl

v Roosovi hiši nad prodajalno
v Kranju.

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali brez nebne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJNOVEJŠIH METODAH. 22 — 83

Sprejemne ure vsako nedeljo in ponedeljek od 8. ure dopoldne do 5. ure popoldne.

Svoji k svojim! 20 52—44

Staroznana narodna tvrška:

Anton Iv. Pečenko

GORICA :: ulica Jos. Verdi 26

postreže pošteno in točno s pristnimi belimi in črnimi vini iz lastnih in drugih priznanih vinogradov po ceni 30—50 vin. liter; potem s pilsenjskim pivom «prazdroj» iz sloveče česke «Meščanske pivovarne», in izbornim protivinjskim pivom iz pivovarne kneza Schwarzenberga v Protivinu na Češkem, in sicer v sodčkih in steklenicah; z domačim pristnim tropinovoem I. vrste, lastnega pridelka v steklenicah.

Vino dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstrijsko-ogrske države v sodih od 56 lit. naprej franco goriška postaja.

Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično

Zobočistilno
sredstvo

Seydlin

Jzdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

15—89
Dobri se
lekarji
šestijo

Franco Omerca v Kranju prodaja dobro in po ceni železno in specerijsko blago, vlite kotle Maria Zeli, orodje za obrt, gospodinjstvo in kmetijstvo, fino olje, verona riž, praženo kavo, barve oijnate in suhe. 41 15

Stanovanje

z dvema ali tremi sobami
in kuhinjo se takoj odda

pri 19 5—8

gosp. IVANU POTOČNIKU V KRANJU 171.

Svoji k svojim!

Prodajam več tisoč komadov

strešne opeke

iz samega portland cementa zase izdelanega. Sprejemam naročila za vse vrste betonskih izdelkov n. pr. stopnice, bangarje, korita za živino in za vodnjake, okvirje za nagrobne krste i. t. d. Izdelujem tudi žične ograje s cementnimi stojali ali verejami. 9 11

Ivan Waland, posestnik

Hlebce pri Lescah, Gorenjsko.

Kranjci k Krajncu!

20/IX
1908

GAJ

Velezaloga.

Pecco, Pecco arang,
Ceylon, Assam, Java,
Ceylon Sonhong, Man-
darin, i. t. d. ::

**Fino pecivo za čaj:
A m o r in druge vrste.**

Zdravko Krajnc, Kranj

23 13-7

SVOJI K SVOJIM!

Mestna hranilnica v Kranji

Splošni rezervni zaklad
185.000 kron
Posebni rezervni zaklad
3.300 kron. 42 26—1

Koncem leta 1907: Stanje hranilnih vlog 4.497.000 kron, posojil na zemljišča 2.725.000 kron ter posojil občinam 183.000 kron.

Ta najstarejši denarni zavod v Kranju uraduje na rotovžu vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne, ob smanjih in tržnih dneh pa tudi od 2. do 4. ure popoldne.

obrestuje hranilne vloge po

4%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim promoženjem in z vso svoje davčno močjo. — Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5% na leto in na amortizacijo v 36 letih, tako da na primer dolžnik v teku 36 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Zobozdravniški atelje dr. Edvard Globočnik

v Kranju 1 52-19

Je od 16. septembra 1908 slav. občinstvu
na razpolago

**vsaki dan in
tudi v nedeljo.**

Nova zaloga vina!

Podpisani naznanjam, da sem otvoril

**v svoji lastni hiši števil. 10
v Kranju
Kokriško predmestje**

**zalogo istrskega, vina belega
in rdečega, lastnega pridelka.**

Liter stane 32 vinarjev na debelo od
:: 56 litrov naprej. ::

Kdor mi more dokazati, da nimam pristnega, naravnega vina, se zavežem, dotičniku plačati 4000 K.

S spoštovanjem

FRAN ZOHIL

veleposestnik vinogradov
v Žminju (Istra).

28 15-3

Brata HLAVKA

izdelovatelj kirurg. instrumentov
atelje za ortop. aparate in bandaže
Ljubljana, Prešernove ul. 5

prporočata

svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško postrežbo, bižejev, irigatorjev, aparatov za mrzle in inhalacija s paro, sterilizirane obveze in bandaže, kakor tudi nogavic za krčne žile, kilne pasove, vsakovrstne brizgalke in aparate za samoklistiranje, najboljša kvaliteta gumi-jevih stvari in gumijskih posteljnih podložk. — Vse bandaže se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po od-3 52-43 redbah p. n. gg. zdravnikov.

Zunanja naročila se izvršujejo točno, hitro in diskretno.

Galvanični poniklovani savod s obratom na motor. Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Anton Adamič, Kranj, Glavni trg

galanterijska, norimberška in modna trgovina

prporoča

svojo veliko zalogo ravno došlih primernih daril, kakor parne stroje, motorje, lokomotive, parne železnice, parnike, avtomobile, železnice na pero, plavalne čolne, mehanične in magnetične podobne, najnovejše godbene volke, gugalnice, razne družabne igre, halma, croquete, šah, domine, tombole tivoli i. t. d.

Velika izbira punčk tudi z godbo. :: Najfinejše drsalke „Eisblume“.

Nadalje krasne albume za slike in razglednike, spominske knjige, denarnice, vaze, papirne kasete, kadilne garniture, garniture za svalčice, lasne garniture i. t. d. Največja izbira lišpa za drevesce in svečic, božičnih in novoletnih razglednic, pratik, koledarjev ter jasilc.

4 13-2

Na drobno in debelo!

Na drobno in debelo!

5 52-27

Največja trgovina na Gorenjskem.

Rudolf Rus

urar v Kranju

po leg lekarne.

Ustanovljeno leta 1885.

Velika zaloga vsakovrstnih ur, zlatnine in srebrnine ter optičnih predmetov. Popravila točno in ceno. Najnižje cene.

Priznana izborna blago.

== Najcenejši nakup pri sv. Cirilu in Metodu! ==

Nova narodna trgovina pri sv. Cirilu in Metodu
na debelo in drobno

ŠTIGLIC & ŠMIT

v Radovljici, na Glavnem trgu (sraven cerkve) :: Podružnica v Predtrgu.

Prporočata svojo veliko zalogo raznovrstnega specerijskega blaga, kakor: riž, vedno svežo kavo, najboljšo moko iz Majdičevega mlina, zelo fini ruski čaj in rum, različne barve, razne vrste žganja, kakor: slivovko, tropinovec, Florian, Triglav ter pravo Ciril Metodovo in Zvezdno kavino primes. Dalje imava v zalogi različno železnino za kovače, ključavničarje, kleparje i. t. d.

Kupovala bova proti gotovini ali v zamenjavo z blagom vse vrste deželnih pridelkov, kakor: orehe, fišol, oves, suhe gobe i. t. d. vedno po najvišjih dnevnih cenah. — Ker kupujeva izključno le od prvih in največjih tvrdk, sva v prijetnem položaju naše cenj. odjemalce z le preizkušenim dobrim blagom najceneje postreči.

Blagovolite se prepričati!

Za mnogobrojni obisk se prporočata z odličnim spoštovanjem

6 52-8

Štiglic & Šmit.

== Najcenejši nakup pri sv. Cirilu in Metodu! ==

:: Trgovina ::
s specerijskim
:: blagom. ::

Trgovina z moko
:: in deželnimi ::
pridelki.

A. ŠARABON

LJUBLJANA

prporoča svojo novourejeno

LJUBLJANA

glavno zalogo rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

Na drobno in debelo!

Na drobno in debelo!

7 5-5

Velika pražarna
za kavo, mlin za
:: dišave ::
z električnim obratom.

Zaloga brinjev in
sliv za
:: žganjekuho. ::